

Nika haty / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Nika haty / hekaýa **NIKA HATY**

– Bayý-baý-ow, serediň-le! “Ölme-de, ýit” diýenleri-dä. Geleweri, Amandursun eje, sag-gurgun gezip ýörenmisiň? Bu golaýda gara berenok-la?! – diýip, raýon sosial üpjünçilik bölüminiň müdiri Kürre Şaýyrdyýewe gapydan giren kempire äýneginden üstaşyr garady.

Elindäki düwünçegini gapdalynda goýup, iç işikdäki stula garry göwresini oklan Amandusrun eje, hasasyň diwara çekdi-de, zeýrenmäge başlady.

– Wah, gara berer ýaly edýäňizmi näme? Ony getir, muny getir... “Getir-getiriň” soňy bolmaz oguşýa. Artyp galmyşlaryň her haýsyny aljak bolsaňam, ýedi edarany syryp, ýetmiş gapyny kakmaly...

– Azabyň ýerine düşse bor, Amandursun eje. Zeýreniberme! “Giden getirer, oturan nyrh sorar” diýipdirler. Hany gidip getiren zatlaryň bări ber, bir göreli? Hemmesini toplap bildiňmi berin? – diýip, Kürre stoluň tahlylyndan spisoga

çalymdaş bir kagyzy çykaryp, gapdalynada goýdy.

Kempir düwünçegini çözüp oturyşyna:

– Toplan hat-peteklerim, Kürre jan, äre çykjak bukjasyna döndi. Belki, gutardygy bolaýady-da – diýdi. Ol petde bolup duran kagylary düwünçekden alyp, kürräniň garşysyna geçip oturdy. – Ine, ilki soran kagyzyň-a şu bolmaly...

– Tä-äk... Munyň-a dogry – diýip, Kürre kempiriň uzadan kagyzyny stoluň bir çetinde arkan öwrüp goýdy. – Hany indi iki sany suratyň äber?

– Ine şujagaz bukjanyň içindedir.

Kürre suraty çykaryp seretd-de:

– Dogry, edil özüňe çalym edip dur – diýdi. Spisoga meňzes kagyzyna ýene-de garap, orta barmagy bilen bir setiriň üstünden basdy. – Tä-äk... komsomol bilediň?.. Munuňam geregi ýok... !-hä, ine şu degişli bolmaly. Zähmet depderçäň göçürmesi?

– Me... Alty shaýa möhürem basdyrandyryny.

– Öý depderçäň göçürmesi?

– O-da şu – diýip, Amandursun eje palas ýaly kagyzyň gatyny açyp uzatdy.

Kürre berlen kagylary gapdalda goýup, soramagyny çaltlandyrıp ugrady.

– Saglygyň hakynda sprawka?

– Al...

– Ýasaýan ýeriňden sprawka?

– Me...

– Adamyň ölenligi hakynda sprawka?

– Al...

– Ogul-gyzlaryň bolanlygy hakynda sprawka?

– Ine...

Başga-da birnäge sprawkadyr göçürmeler sorandan soň, Kürre:

– Tä-äk... – diýip, äýnegini aýyrdy, ýowarda ýadan suwagçy ýaly, ýeňi bilen maňlaý derini syldy. – Ind-ä bolaýdy öýdýän! – diýip, arkan gaýyşdy.

Üstünden dag bölegi aýrylan ýaly, Amandursun eje-de uludan demini aldy.

– Eý toba, adam ölmese, her hili görgüler görjekow! Äre çykyp, alty çaga dogrup, heniz beýle kösenen däldirin. Gutardygy bolawersin-dä hernä... – diýip, ol gyňajynyň ujy bilen gamaşan gözlerini süpürdü.

– O-hho-o, Amandusrun eje, sen-ä, tüweleme, özüň ýadyma salaýdyň. Hany, otüki, esasy zady ýatdan çykarypdyrıys-la!

Otüki, nika hatyň göçürmesi hany?

– Wiý, ol zat nämä gerekdi, Kürre jan? – diýip, Amandursun eje geňirgense-de, sypaýylyk bilen sorady.

– Pä-heý, munyň aýdýanyny!.. Ol-a tüýs birinji gerek dökument. Şo bolmasa, gara köpügem pensiýa bermezler. Ýogalan adam seniň ýassykdaşyňmy ýa başga biriniňkimi, kim bilyär? Ony nika hatsyz nädip subut etjek?

– Toba-toba, toba-toba... – diýip, Amandursun eje ýakasyna tüýkürdi. – Bilmän näme? Obanyň uludan-kiçisi bilyär. Onuň bilen elli üç ýyl ýaşadyk, ýatan ýeri ýagty bolsun pakyryň, adam-dagy dälidi... Alty çaganyň atasydy. Özüňem bilyäň ahbetin, Kürre jan!

– Muňa serediň-le, meseläniň keçje tarapyny tutýar. Nika haty maňa gerek däl, delo gerek, delo... – diýip, Kürre gaharly bolsa-da, janygyp gepledı. – Şo kagyz bolmasa, pensiýa belläp bolanok. Başa düşün!.. Meniň bilenim bilen meni delo çatyp bolýarmy näme!

Amandursun eje nätjegini bilmän ýaýdandy.

– Wah, Kürre jan, o kagyzyň maňa tapdyrmaz, balam!

– Gerek bolsa, baý, taparsyň-a!

– Nädip tapaýyn? O ýykylmyş Nekelaýyň döwründe nika hat nirede, zat nirede? Sawçy geler, guda bolar. Molla geler nika gyýar. Başyňa bürenjek atyp, agzyňam ýaşmak bilen sararlar welin, tärim bilen äriň arasynda görgiňi görüp oturmalysyň. Nekelaýyň düzgüni şeýledi, Kürre jan... – diýip, kempir jany ýanyp düşündirmekçi boldy.

Kürre Şaýyrdyýew nätjegini bilmän:

– Boldy, boldy, bes et... o düzgüni menem bilyän – diýip, gürrüňdeşiniň sözünü böldi. Ýeňsesini gaşap, az salym oýlandy:

– Onda nät diýsene, Amandursun eje! Men saňa bu işiň aňsatja ýoluny salgy bereýin. Şäheriň gaýra çetinde halk sudy diýen edara bardyr. Sudýasyna Emirkuly Körow diýerler. Sonuň ýanyna bar-da, öz ýassykdaşyň hakykatdanam seniň ýassykdaşyňdygy barada suduň kesgitnamasyny al. Şol haty getirseň, bize bolany...

Kürre mundan artyk geleşmek islemänsöň, Amandursun eje hasasyny tyrkyldadyp, çykyp gitmeli boldy. Ol ondan-mundan sorap, suduň edarasyny tapdy. Sudýanyň iş ornundadıygyna begenip, gapyny açdy-da içerik girdi.

– A-how, kempir, näme gözüň ýok ýaly süssürilip gelýäň? Ýa-da bu ýeri kerwensaraýdyr öydýäňmi? – diýip, sudýa Körow ör-

gökden geldi.

Bada ýüzi alnan Amandursun eje:

– maňa Emirkuly Kört gerekdi, balam. Ugur-ýol bilmämsoň giräýdim – diýip, günäli äheňde gepledì.

– Ugur bilmeseň, Allany çagyrar-da, öýden çykman oturarlar – diýip, Emirkuly sesini az-kem peseldip, elindäki kagylardan gözünü hem aýyrman jogap berdi.

Amandursun eje diýere söz tapman dymdy. Yzyna dolanyp gidibermekçi boldy. Emma ýene-de gaýdyp gelmelidigini ýatlap:

– Wah, günüme goýsalar, geljek däl-le! – diýdi.

Emirkuly Köröw öňki äheňinde gepledì:

– Hany gapydan giren bolsaň, sömeliп durma-da, habaryň ber!

– Habarym-a oglum, öňki ýylyň ortasynda adamym ýogaldy. Şonuň yzyndan pensiýe berjek diýseler, ýanwalitleriň edarasyna bardym. Alty aý gatnap, hat-petekleriň barynyň başyny jemledim. Ýekeje kagyzy ýetmedi. Şonam siz bermelimişiz.

– Nähili hat.

– Kesgitli nama... Kürre Şaýyrdy şeý diýäýdi öýdýän – diýip, Amandursun eje aýdanynyň doğrudygyna-da onçakly ynanman sözledi. – Nika hatyň öwezini dolmalymış. So tüki kagy... Bolar ýaly bolsa düzediweri, balam! Ozalky kagylary hem toplajak bolup lütüm çykdy...

– Kesgitnama aljak bolsaň-a, kempir, lütüň däl, itiňem çykar. Kesgitnama diýilýän zat puluňy berip alyp gider ýaly göleli sygyr däl. Ol möhüm döwlet dokumenti. Onsoňam, ýaşyň altmyşa ýetendee däl-de, durmuşa çykan mahalyň, bu zatlaryň aladasyny etmeli ekeniň. Nika hatyny şol wagt alyp goýsaň bolmadym?

Amandursun eje içi ýananyň gülküsini etdi-de:

– Wah, hemmäňiz şeý diýyäňiz. Molla saňa nika haty berýärmi?

Emirkuly öz sözünü tasa getirmekçi boldy:

– Hemmesi özüňizden. Şol wagt gelin bolan bolup, täreime bakyp, sülümräp oturansyň. Nädersiň metjide baraga-da, mollanyň sakgalyndan tutup: “Ýa nika hatyny ber, ýa-da sakgalyň üterin!” diýseň, derrew ýazyp beräýse.

– Wa, içimi ýakmasana, balam, o wagtyň metjidinde-de nika haty berenokdylar – diýip, kempir zeýrendi...

– Metjitde bolmasa, buthanada-ha berýän ekenler. Soňa barsaň bolmadymy?! – diýip, Emirkuly diline gelen sözi aýdyp goýberdi. Wobşim, näme diýsene, kempir. Ine şu kagyzy al. Şonuň üçin nähili sprawkalar we göçürmeler getirmelidigi ýazylandyr. Şolary toplap bolanyňdan soň, baş adamdan

düşündiriş haty al. Olar seniň adamyň hakykatdanam seňkidigini tassyk etsinler, ýogsam bolmasa: "Meniň ärim pylany" diýip gelýän kän. Barlaberseň, başga aýalyň adamsy bolup çykaýýan mahaly hem bolaýýar. So zatlary getireňden soň, görübereris. Bar, indi somalyp durma-da gidiber...

Gatnap-gatnap içi gahardan dolan garry elindäki spisoga meňzeş kagyza seretdi-de, näme etjegini bilmedi. Gelin wagty mollanyň sakgalyndan tutmanynyň ahmyryny Emirkuly Körowdan çykarmakçy bolýan ýaly hasasyny göterdi. Emma götereni hem şoldy, gahardan ýaňa çißen ysgynsyz ýürek ony heläk etdi. Asmana galan hasa emaý bilen aşak indi. Ol kütelişen mähirli gözleri nemlendi. Burçaklap çykan der onuň maňlaý gasynlaryny bada-bat doldurdy. Ol nirädir uzak-uzak ýerlere garaýan ýaly görevini bir nokada dikdi-de:

— Ni-ka... ha-ty... kesgit-li-nama... — diýip ýuwaşjadan seslendi. Birden gözleri garaňkyrap, essi aýyldy-da, köki çapylan gury ağaç ýaly arkanlygyna gürpüldäp gaýtdy. Onuň hasasy zyňylap gitdi. Nika haty almak üçin eline berlen kagyz bolsa gaýmalap baryp, sudýanyň stolunyň aşagyna düşdi.

Döwlet ESENOW. Satiriki hekaýalar